

Gemeente Druten tevreden over sportveldenbestek

De gemeente Druten bestaat uit vijf kerkdorpen en telt 17.886 inwoners. Binnen de gemeente zijn er vijf buitensportcomplexen met in totaal 19 hoofd-, trainings- en bijvelden. Het groot onderhoud van de sportvelden valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en het klein onderhoud ligt bij de verenigingen. Voorheen viel het onderhoud onder de Afdeling Welzijn. Sinds 2001 ligt deze taak bij de Afdeling Openbare Werken, waar Masja van Ingen en Peter van der Laan, de coördinatie en toezicht van de sportvelden onder hun beheer hebben en tevens het aanspreekpunt zijn voor de verenigingen.

Auteur: Marcus Beeren

“In 1986 zijn de sportvelden in de gemeente deels geprivatiseerd en is er wat betreft het onderhoud een verdeling gemaakt tussen groot onderhoud en klein onderhoud”, legt Masja van Ingen uit. “Zo zijn de verenigingen verantwoordelijk voor onder meer onkruidbestrijding van de plantsoenen rondom de velden en paden, het verharderen van de paden, kanten snijden, blad verwijderen, belijning, speelschade herstellen en onderhoud aan het hekwerk en ballenvangers.”

Deze werkzaamheden worden verricht door vrijwilligers van de verenigingen. Voor het klein onderhoud krijgen de verenigingen financiële middelen van de gemeente. Het jaarlijks budget bedraagt hiervoor 24.000 euro. Op dit onderhoud wordt toezicht gehouden door Peter van der Laan. Hij controleert regelmatig de velden. Om de verenigingen te stimuleren de velden goed bij te houden, krijgen ze het budget niet in een keer uitbetaald. In het voorjaar krijgen ze 60% van het budget en in het najaar het restant bedrag. Dit werkt goed in de praktijk. En als verenigingen nalatig zijn geweest in het onderhoud, dan wordt de terreinmeester en/of het bestuur hierop aangesproken. De gemeente Druten biedt vrijwilligers binnen de verenigingen

de mogelijkheid een cursus te volgen op het gebied terreinbeheer. Deze cursus duurt een dag en daarin worden een aantal elementaire zaken over terreinonderhoud, soorten gras enz. uitgelegd. Ook komt in deze cursus de bespeelbaarheid van de velden aan de orde. En bij vragen of calamiteiten zoals een kapot doel of een boom die omgewaaid is kunnen verenigingen altijd bij onze afdeling terecht en zorgen wij ervoor dat deze zaken geregeld worden”, aldus van Ingen.

Sportveldenbestek

Het groot onderhoud aan de sportvelden is sinds 2002 vastgelegd in het sportveldenbestek. Van Ingen: “Voorheen lag het onderhoud bij de afdeling Welzijn en werd er jaarlijks bekeken wat er aan groot onderhoud moest gebeuren en uitbesteed per klus aan vaak verschillende bedrijven. Dit werkte in de praktijk niet altijd even goed. Nu werken we met een bestek, dat een looptijd heeft van 3 jaar en waarin alle uit te voeren onderhoudswerkzaamheden ten aanzien van beplantingen, sportvelden en drainage per sportcomplex in detail zijn opgenomen. Het bestek is volgens de RAW systematiek opgesteld. Hierin worden ook exact aangegeven de technische eisen en specificaties van de uit-

voering met betrekking tot: bezanden (1/2 x per jaar) ter bestrijding van vervetting van de bovenlaag, dressen, het opbrengen van speciale dressgrond en/of zand, verticuteren, herstellen van de doelgebieden, diepverluchten/ vertidrainen/ prikrollen, ingezet bij grasmatten met een slecht waterdoorlatende toplaag, doorzaaien, rollen (niet onder natte omstandigheden), slepen, spuiten tegen onkruid. Eisen waaraan het groenbedrijf zich dient te houden. Stel dat het groenbedrijf gaat rollen bij slecht weer en er ontstaan diepe sporen, dan is het uitvoerend bedrijf verantwoordelijk voor de schade. Ook staan in het bestek de arbo- en veiligheidszaken omschreven. Het bedrijf dat de onderhoudswerkzaamheden verricht, is verplicht een risico-inventarisatie te maken. Voor het groot onderhoud, is Druten in zee gegaan met Van Raaij Groenverzorging. Van Ingen: “Van Raaij is een van de bedrijven die zich in 2001 had ingeschreven op het bestek. Bedrijven konden inschrijven op prijs en de opdracht werd gegund aan het bedrijf met de laagste inschrijving. Van tevoren hebben we wel een aantal bedrijven geselecteerd op het feit of ze VCA gecertificeerd zijn en ervaring hebben met onderhoud aan sportvelden in de laatste 5 jaren. Dit bestek loopt

Peter van der Laan, afdeling Openbare Werken en belast met de controle van de sportvelden

Masja van Ingen van de afdeling Openbare Werken en belast met sportveldbeheer in de Gemeente Druten.

nog tot het einde van dit jaar. Volgend jaar komt er weer een nieuw bestek en zullen er weer bedrijven worden uitgenodigd om in te schrijven." Van Ingen verwacht dat het bestek in hoofdlijnen hetzelfde blijft.

Schouwen

Het groot onderhoud aan de sportvelden valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Druten. Van der Laan: "Van Raaij Groenverzorging voert dit in opdracht van de gemeente uit volgens het bestek. Maaien gebeurt in principe twee keer per week. Dit wordt geregeld met de verenigingen zelf. Zij kennen precies het speelschema en kunnen dit afstemmen op de belijning. In feite zijn alle werkzaamheden vastgelegd in het bestek. Tussentijds kan dit aangepast worden. Dit gebeurt in overleg met Van Raaij Groenverzorging en is mede ook gerelateerd aan het gebruik en de bespelingsintensiteit van de velden. Ieder jaar gaan wij samen met dit bedrijf de velden aanschouwen. Ter plekke wordt dan bekeken wat er moet gebeuren aan de velden ten aanzien van dressen, slepen grasveld, beluchten, verticuteren, rollen, doorzaaien, schade herstel, verwerken bestrijdingsmiddelen. Dit kan per veld verschillen en heeft ook te maken met de weersomstandigheden. Bij slecht weer hebben velden meer te lijden, dan bij droog weer. Van Raaij Groenverzorging heeft daar een heel handig systeem voor bedacht. Van elk veld heeft Van Raaij een plattegrond gemaakt met daarop beschreven alle voorkomende werkzaamheden. Op de plattegrond wordt aangegeven

waar bijvoorbeeld bezand of gedressed moet worden. Aan de hand van dit schema worden vervolgens deze werkzaamheden uitgevoerd en biedt voor onze afdeling tevens een controlemogelijkheid", aldus van der Laan.

Opbouw velden

De ondergrond van alle velden is klei. Van der Laan: "Vandaar dat alle velden zijn voorzien van een drainage systeem, dat 1x in de 3 jaar wordt doorgespoten. In de laatste 5 jaar zijn verschillende velden gerenoveerd en verschaald. Bij verschralen van de velden komt er op de ondergrond een toplaag van zand. "Gezien de klei ondergrond is gekozen voor een iets dikkere laag zand (25-30 cm). Normaal is dat tussen de 15-20 cm. Ook hebben we een wetra-veld. Een wetra-veld bestaat voor 100% uit natuurgras. Op een stevige laag zand van minstens 15 centimeter wordt 7 centimeter zwarte aarde aangebracht. Daarop komt een laag lavagruis van 3 centimeter. Het geheel wordt gemengd. Het lavagruis, dat water opneemt, zorgt ervoor dat plassen snel van het veld verdwijnen en dat ook in droge tijden er langer water beschikbaar is voor de wortels van het gras. Verder zit er in de grond een drainage en een automatische beregeningsinstallatie, dat gebruik maakt van het diepliggende grondwater (wel 35 meter diep). De eisen die aan de grassoorten voor een wetra-veld gesteld worden zijn in de eerste plaats, dat ze agressief wortelen en aan de oppervlakte een goede zode vormen. Daarnaast moeten ze als gras van een voetbalveld goed tegen betreden kunnen en ook goed bestand zijn tegen regen en

Schade aan het veld ontstaat meestal bij de doelgebieden en wordt na de competitie weer opnieuw ingezaaid

Samen met de terreinmeester wordt de grasmat gecontroleerd

Een van de bijvelden van DIO

vorst. Het grasmengsel dat gebruikt wordt is SV7, een mengsel van Engels raai gras en veldbeemd in een mengverhouding van 75% Engelse raai en 25% veldbeemd. Door de speciale combinatie van grassoorten en de specifieke samenstelling van de bovenste grondlaag kan er op wetra-velden aanmerkelijk langer gespeeld en getraind worden. "Op een normaal veld is dat zo'n 400 uur per jaar en op een wetra-veld 800-1000 uur. Wel worden de velden na verloop van tijd kaal maar dat hoeft geen invloed te hebben op de

bespeelbaarheid. Alle wedstrijdhandelingen kunnen ook dan gewoon uitgevoerd worden. Dus ook slidings zonder gevaar voor brand- of schaafplekken. Wanneer de buitentemperatuur boven de 15 graden komt gaan de diep in de grond zittende wortels gewoon uitlopen. Omdat ze zo diep zitten verdwijnen ze niet bij het kaal worden. De groeipotentie blijft dus in de bovenlaag aanwezig. Verder hebben we nog op een aantal sportterreinen een zandtrainingsveld en bij twee terreinen een soort wetra-veld, dat niet

voldoet aan de eisen van ISA. Velden met kunstgras hebben we in Druten niet. Dat is ook niet aan de orde vanwege de investeringen."

Bemesting en inzaaien

Voor het inzaaien wordt in de gemeente Druten SV8 en voor het doorzaaien SV7 gebruikt. Als bemesting wordt: KAS, NPK 12+10+18, NPK 17+17+17 en NPK 23+23+0 toegepast. Voedingsstoffen die volgens van der Laan nodig zijn voor een goede grasgroei. "Vooral de soorten Engels raai gras en veldbeemd gras vragen een hoog bemestingsniveau. Naast de traditionele meststoffen zijn we op één veld aan het experimenteren met langzaam werkende stikstofmeststoffen. Deze geven een stevige en diepere beworteling, waardoor de grasmat beter betredings- en droogtetolerant is. Ook spoelen langzame meststoffen bij hevige regenval minder snel weg. Vorig jaar hebben we veel regen gehad en moesten we praktisch om de twee weken bemesten. Met langzame meststoffen hoeft dat pas om de 3 maanden. Het product is echter wel duurder." De bemesting gebeurt aan de hand van een bemestingsschema dat is opgesteld door een extern bedrijf, die om de twee jaar een bodemonderzoek doet. "Voor het laatst is dit gebeurd in 2004. In 2006 vindt er een nieuw bodemonderzoek plaats. Onze vakkennis op dit gebied houden we bij door het regelmatig volgen van bijscholing en het bezoeken van vakdagen zoals de nationale grassdagen of een workshop bij een leverancier."

Toekomst

Hoe de toekomst met betrekking tot het onderhoud aan de sportcomplexen eruit gaat zien, weet van Ingen nog niet. "In 1986 zijn de sportcomplexen deels geprivatiseerd. Momenteel is er een discussie in de gemeente gaande over totale privatisering van de sportveldencomplexen. Het totale onderhoud komt dan bij de verenigingen te liggen, waarvoor ze dan jaarlijks een vast budget krijgen." Of dit een goede zaak is, vraagt van Ingen zich af. "De meeste verenigingen vinden de manier zoals er nu gewerkt wordt prima. Met totale privatisering loop je het gevaar dat verenigingen andere prioriteiten stellen en dit ten koste gaat van het onderhoud. Wel is tijdens deze discussie naar voren gekomen dat ook het klein onderhoud in een soort bestekvorm moet worden beschreven. Het is nu niet altijd duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is", merkt van Ingen tot slot op.